

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobkyně: **A. D., DiS**, zast. JUDr. Radislavem Bražinou, Ph.D., advokátem, se sídlem Československá 1403/2, Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 5. 2023, č. j. X, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 9. 2023, č. j. 19 Ad 20/2023-8,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalovaná v záhlaví uvedeným rozhodnutím zamítla námitky žalobkyně, potvrdila své prvostupňové rozhodnutí ze dne 12. 1. 2023, č. j. R-12.1.2023-425/926 215 5958 a zároveň rozhodla o snížení výše invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně na výši invalidního důchodu poskytovaného pro invaliditu prvního stupně. Prvostupňovým rozhodnutím žalovaná snížila žalobkyni invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně na invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně.

[2] Nadepsaným usnesením pak Krajský soud v Ostravě odmítl žalobu proti rozhodnutí žalované. Shledal, že žalobu nebylo možné projednat pro její závažné nedostatky. Žalobkyně neuvedla konkrétní žalobní body, ze kterých by bylo patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky usnesení za nezákonné nebo nicotné. Ve lhůtě, která jí byla stanovena soudem, žalobkyně vytýkané vady žaloby neodstranila, ačkoliv byla soudem poučena, v jakém rozsahu a jakým způsobem je potřeba žalobu doplnit, a stejně tak i o následcích nesplnění výzvy.

[3] Proti usnesení krajského soudu podala žalobkyně (stěžovatelka) kasační stížnost. Namítla, že důvod pro odmítnutí žaloby nebyl dán, jelikož žaloba obsahovala žalobní bod, a proto ji bylo možné projednat.

[4] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační

stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupena advokátem.

[5] Před zahájením meritorního přezkumu věci se však Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (což je také nyní projednávaná věc), pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[6] Při rozhodování o nepřijatelnosti kasační stížnosti NSS vychází z judikatorně ustálených kritérií (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, bod 52), jež pramení ze závěrů usnesení č. j. 1 Azs 13/2006-39. Kasační stížnost tudíž NSS přijme k meritornímu přezkumu v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního právního pochybení krajského soudu (srov. též Kühn, Z. In: KÜHN, Z., KOCOUREK, T. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, k § 104a, především body 6 a 11).

[7] V projednávané věci soud podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatelky neshledal.

[8] Ze soudního řádu správního vyplývá, že žaloba proti rozhodnutí správního orgánu musí kromě obecných náležitostí podání podle § 37 odst. 2 a 3 s. ř. s. obsahovat rovněž zvláštní náležitosti stanovené v § 71 odst. 1 s. ř. s. Pod písmenem d) v naposledy uvedeném ustanovení je jako jedna z nutných náležitostí žaloby uvedena identifikace žalobních bodů. Z nich musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí správního orgánu za nezákonné nebo nicotné. Význam co nejpřesnější formulace žalobních bodů v žalobě vyplývá ze zásady dispoziční, kterou je řízení o žalobách ve správním soudnictví ovládáno a která znamená, že soud se při přezkumu správního rozhodnutí (s výjimkou taxativně stanovených případů, o něž se zde nejedná) omezuje pouze na posouzení existence důvodů nezákonnosti správního rozhodnutí, které žalobce tvrdí. Soud tak není povinen, ale ani oprávněn, tyto důvody za účastníka řízení domýšlet či doplňovat.

[9] Zdejší soud se ve svých rozhodnutích otázkou náležitého vymezení žalobních bodů již opakovaně zabýval. V rozsudku ze dne 20. 12. 2023, č. j. 9 As 82/2022-39, uvedl, že „ustanovení § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ukládá žalobci povinnost uvést v žalobě konkrétní skutková tvrzení a právní argumentaci, přičemž výrazem „konkrétní“ je myšleno ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizované tvrzení. Skutková tvrzení nemohou být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, nýbrž musí se jednat o zcela jasně individualizovaný, a tedy od jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelný popis. Žalobce je též povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Žalobce se nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Musí uvést, jaké aspekty dějů či okolností uvedené v rámci skutkových tvrzení považuje za základ jím tvrzené nezákonnosti. Bezvadným žalobním bodem nicméně nelze rozumět pouze takové

pokračování

skutkové tvrzení, které žalobce přesně subsumoval pod určitá ustanovení zákona (iura novit curia). Jinými slovy, žalobce není povinen v žalobě svá konkrétní a dostatečně individualizovaná skutková tvrzení podřazovat pod přesná ustanovení právních předpisů (původně viz rozsudek rozšířeného senátu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS).“

[10] V rozsudku ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, č. 2162/2011 Sb. NSS, k tomu rozšířený senát doplnil, že „za žalobní bod je nutno považovat každé vyjádření žalobce, z něhož lze být i jen v nejhrubších obrysech dovodit, že napadené správní rozhodnutí považuje z určitých důvodů za nezákonné. Právní důvody nezákonnosti (či nicotnosti) napadeného správního rozhodnutí pak musí být tvrzeny alespoň tak, aby soud při aplikaci obecného pravidla, že soud zná právo, mohl dostatečně vymezit, kterým směrem, tj. ve vztahu k jakým právním předpisům bude směřovat jeho přezkum.“ K vymezení žalobních bodů viz také usnesení rozšířeného senátu ze dne 20. 3. 2018, č. j. 10 Azs 65/2017-72.

[11] Nejvyšší správní soud přisvědčuje závěru krajského soudu, že žaloba neobsahovala žádný žalobní bod ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a citované judikatury zdejšího soudu. Stěžovatelka v podané žalobě pouze uvedla, že nesouhlasí s napadeným rozhodnutím, respektive předmětným posudkovým závěrem lékaře ČSSZ, nesouhlasí s nesprávným zhodnocením svého zdravotního stavu a žádá vyhotovení přezkumného posudku posudkovou komisí. Jak bylo již výše uvedeno, líčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých obvyklých nezákonností, k nimž při vyřizování věcí určitého druhu může docházet, musí se jednat o jasně individualizovaný a od ostatních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelný popis. Těmto požadavkům však argumentace stěžovatelky uplatněná v žalobě nevyhovovala. Nejvyšší správní soud má za to, že z žaloby vskutku není zřejmé, jakého konkrétního pochybení se žalovaná měla vůči stěžovateli dopustit, resp. jaké jsou konkrétní důvody, pro které stěžovatelka s posouzením svého zdravotního stavu (resp. s rozhodnutím žalované) nesouhlasí. V případě akceptování takového žalobního bodu by se jednalo o jakýsi „univerzální žalobní bod“ použitelný ve všech žalobách proti rozhodnutí žalované ve věcech invalidního důchodu.

[12] Ze spisu krajského soudu je navíc zřejmé, že stěžovateli bylo rozhodnutí žalované doručeno dne 15. 5. 2023 a téhož dne nabylo právní moci. Dvouměsíční lhůta k podání žaloby proti tomuto rozhodnutí uplynula dne 15. 7. 2023. Žaloba sice byla podána včas, neboť byla k poštovní přepravě podána dne 12. 7. 2023, krajskému soudu však byla doručena až dne 26. 7. 2023, tj. po uplynutí lhůty k podání žaloby. Za této situace již neměl krajský soud vyzývat žalobkyni k odstranění nedostatku žaloby spočívající v chybějících žalobních bodech, neboť rozšířit žalobu o další žalobní body je podle § 71 odst. 2 s. ř. s. možné pouze ve lhůtě pro podání žaloby, která však uplynula již předtím, než krajský soud žalobu obdržel a bylo u něj o této žalobě zahájeno řízení. V této souvislosti Nejvyšší správní soud poukazuje na rozsudek zdejšího soudu ze dne 11. 3. 2010, č. j. 7 As 15/2010-56, v němž vyslovil, že „žaloba musí alespoň v nejhrubších rysech obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů žalobce rozhodnutí napadá. Pokud žaloba žádný žalobní bod neobsahuje, může být tento nedostatek podmínek řízení odstraněn, a to ve lhůtě pro podání žaloby, na rozdíl od konkretizace v žalobě již uvedeného žalobního bodu (viz např. rozsudky NSS ze dne 23. 10. 2003, č. j. 2 Azs 9/2003-40, č. 113/2004 Sb. NSS, ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 95/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS, či ze dne 2. 8. 2007,

č. j. 2 Azs 54/2007-42; srov. také nálezy Ústavního soudu ze dne 13. 1. 2000 sp. zn. III. ÚS 236/99).“

[13] Přesto krajský soud usnesením ze dne 28. 7. 2023, č. j. 19 Ad 20/2023-3, vyzval stěžovatelku k odstranění vad žaloby jejím doplněním o žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, ve lhůtě 5 dnů od doručení usnesení. Rovněž stěžovatelku poučil o následcích neodstranění vytýkaných vad žaloby. Stěžovatelka však na výzvu soudu nereagovala a žalobu o chybějící náležitosti nedoplnila, ačkoliv usnesení krajského soudu bylo prokazatelně doručeno dne 28. 7. 2023 do datové schránky jejího tehdejšího zástupce - advokáta. Krajský soud tak nad rámec svých povinností poskytl stěžovateli prostor k odstranění vady žaloby spočívající v absenci projednatelného žalobního bodu, stěžovatelka však této „nadstandardní“ možnosti nevyužila.

[14] S ohledem na výše uvedené je tak zřejmé, že krajský soud nepochybil, pokud žalobu odmítl. Lze tedy uzavřít, že krajský soud věc rozhodl v souladu s judikaturou zdejšího soudu, která není rozporná a není ji třeba překonat s ohledem na její nesprávnost. Nejvyšší správní soud nezjistil ani hrubé pochybení krajského soudu, které by mělo dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. Nelze tedy shledat, že by kasační stížnost podstatně přesahovala vlastní zájmy stěžovatelky, a Nejvyšší správní soud ji proto odmítl pro nepřijatelnost dle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[15] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Jedná se totiž o věc důchodového pojištění, v níž nelze úspěšnému správnímu orgánu přiznat náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. června 2024

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu